

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta filozofická
Katedra blízkovýchodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Klára Onallah

Název práce: „Předsvatební a svatební zvyky Palestinců žijících v Nazaretě“

Oponent: Mgr. Zbyněk Tarant, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn): Autorka si na straně 1 klade za cíl „představit předsvatební a svatební rituály Palestinců pocházejících z Nazaretu.“ Tento cíl se podařilo naplnit.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Autorka využila svých rodinných vazeb ve městě Nazaret, díky kterým mohla vstoupit i do soukromé sféry života místních obyvatel. Této jedinečné příležitosti využívá k citlivému a barvitému popisu předsvatebních a svatebních zvyků domorodého arabského obyvatelstva ve městě Nazaret, nacházejícím se na území dnešního Izraele. Ve své studii vychází z klasické teorie přechodových rituálů a své závěry formuluje na základě zúčastněného i nezúčastněného pozorování, rozhovorech s přibližně dvacátkou snoubenců a novomanželů. Práci doprovázejí autentické fotografie pořízené buď autorkou, nebo poskytnuté klíčovou informantkou. Vlastní popisy a interpretace tvoří výraznou většinu textu a působí svěžím, čtivým dojmem s řadou zajímavých detailů a postřehů ohledně nedávných proměn tradičních zvyklostí, byť je možná škoda, že je autorka hlouběji nepropojila s empirickými a teoretickými poznatky ze sekundární literatury. K výsledné hodnotné etnografické studii bych měl pouze několik námětů k zamyšlení:

- Při uvádění cen bych doporučoval držet se osvědčeného postupu, kdy se ceny uvádějí v místní měně a třeba do závorky přibližný přepočet na Kč). A to nejen proto, že případné náhlé kurzové změny mohou studii v důsledku znehodnotit, ale i proto, že ceny je vždy nutno vztahovat ke kupní síle obyvatelstva. Jen pro představu - minimální mzda v Izraeli, tedy i částka, ke které se budou patrně blížit příjmy Palestinců, byla v roce 2019 ve výši 4300 šekelů, tj. 33 tisíc Kč. Někteří zejména křesťanští Palestinci, kteří pracují v oborech jako je medicína, se však svými příjmy mohou rovnat i movitějším židovským Izraelcům. Bylo by tudíž vhodné tyto základní údaje do práce rovněž uvést, aby si čtenář dokázal udělat představu, jak velkou finanční zátěž svatba pro rodiny v tomto konkrétním místě reálně představuje.
- Poněkud nezvyklé je počítání Drúzů a Beduinů mezi „palestinskou menšinu“ (str. 11). Nevím, zda nejde v jistém smyslu o přivlastňování cizí kultury („cultural appropriation“), ne nepodobné tomu, co Palestinci žijící v Izraeli kritizují na pojmu „Izraelští Arabové“. Například Drúzové se považují za samostatný národ žijící na území tří států. Mají vlastní vlajku, náboženství, tradice. Beduíni mají svébytný dialekt, který se od dialektu „urbánních“ Palestinců může v některých ohledech lišit, nemluví opět o specifickém odívání, folklóru atd. Drúzové i Beduíni navíc aktivně působí v ozbrojených složkách židovského státu. Osobně bych tedy doporučil uvádět je jako specifické národnostní menšiny, byť hovořící arabsky
- Rovněž mne překvapila absence většího množství lidové spirituality (pověry, talismany, sympatetická magie, plodnostní symbolika apod...). V práci jsou popsány pouze letmé náznaky (malování hennou, holení ženicha, těsto s mincí atd.). Je to tím, že se jim autorka nevěnovala, nebo proto, že tam opravdu nejsou? Nezaznamenala autorka ještě nějaké další lidové pověry, nebo praktiky, které mají „zajistit prosperitu“, „posílit potenci“, „přinést hodně potomků“ apod.? Nejsou tam nějaké tabuové věci, které by se neměly dělat, říkat, nebo třeba jíst „protože nosí smůlu“?
- Při interpretaci a zejména zobecňování informací od respondentů bych možná volil ještě opatrnější jazyk, neboť na svatbách všichni rádi říkají, že „to tak musí být“, aby se ukázalo, že jde třeba o tradici v rámci té jedné rodiny nebo o projekce podvědomých přání rodičů, které nelze zobecnit na celou komunitu. Toto je obecně problém kvalitativního výzkumu - jakým způsobem data zobecnit? Autorka to již částečně reflektuje, když třeba ukazuje, že neshody ohledně průběhu rituálu mohly být i příčinou neshod budoucích novomanželů pocházejících z odlišných měst nebo společenských tříd. Pokud by ale chtěla závěry práce publikovat třeba v odborném časopise, bylo by nutné se s touto epistemologickou otázkou teoreticky vypořádat. Výše zmíněné propojení se sekundární literaturou by v tomto ohledu mohlo pomoci.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava,

Jazykový projev autorky je vyzrálý a čtivý s řadou barvitých popisů, takže čtenář cítí vůně pokrmů, hlasitý hovor a tóny svatebních písní. Překlepy se vyskytují zřídka. Pozor snad jen na shodu podmětu s přísudkem: „*události ovlivnili*“ (str. 15), „*rodiny se... domluvili*“ (str. 47). Citace literatury jsou v normě a rovněž fotografie jsou řádně označeny zdrojem. Autorka je rodilou mluvčí arabštiny, čehož aktivně využívá a seznamuje čtenáře s relevantní terminologií. Text je celkově dobře srozumitelný, působí svěžím, přehledným dojmem a dobře se v něm orientuje.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Klára Onallah předložila velmi zajímavou etnografickou studii o svatebních zvycích Palestinců ve specifických podmínkách židovského státu. Práce je po teoretické i empirické stránce pečlivá a obsahově zhuštěná, aniž by přitom ztrácela na čtivosti. Studentka využila svého rodinného zázemí, znalosti místa a palestinského dialektu k terénnímu výzkumu, jehož závěry prezentuje kvalifikovaným a odborným způsobem. I přes občasné překlepy a pár dalších drobností si tedy zaslouží nejvyšší hodnocení.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Zaznamenala jste nějaký zvyk, obyčej, nebo třeba pojem, který by do palestinské svatby pronikl z dominantní izraelsko-židovské kultury? (Viz teorie „difúze kulturního znaku“).
- V úvodu píšete: „*Alespoň v arabské kultuře, a tedy i v Nazaretě je manželství považováno za svazek na celý život.*“ V jiných kulturách není manželství považováno za svazek na celý život? Na straně 71 přitom v poznámce pod čarou píšete: „*Podle statistik rozvodovost mezi Araby v Izraeli za posledních několik let stoupá. Za rok 2018 bylo uzavřeno 8 850 sňatků a rozvedeno 3 541 párů, což bylo nejvyšší dosažené číslo v historii....*“. To znamená míru rozvodovosti kolem 40% (v ČR je to kolem 45-50%). Není mezi těmito dvěma tvrzeními rozpor?
- Na straně 65 a 80 hovoříte o tradičním palestinském svatebním pokrmu. Vkládají do něj Palestinci nějakou symboliku nebo jsou s ním spojené nějaké pověry tak, jako třeba u svatební polévky v české tradici?
- Jaké procento svateb v Nazaretu je skutečně mezikonfesních? Dá se to nějak určit? Je to rozšířený, nebo spíše výjimečný fenomén?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě)
VÝBORNĚ v závislosti na úspěšnosti obhajoby.

Datum: 26. května 2020

Pozn.: Při nedostatku místa použijte příložený list.